

Список використаних джерел

1. Клири Т. Кодекс самурая. Современный перевод «Бусидо Сёсинсю» Тайра Шигесуке. Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. 224 с.

З. А. Сивогракова

ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЗРІЛОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Учасниками освітнього процесу завжди є особистості, і тому психологічні чинники їхньої поведінки є вагомим фактором усіх його аспектів. Академічна доброчесність також має не тільки морально-етичний і суспільно-правовий, але й психологічний зміст. Латинською слово *integritas* (від якого походить англійське *integrity*, і, відповідно, *academic integrity* – академічна доброчесність) означає бездоганність, правильність, чистота, цілісність, чесність. Англійською ж *integrity* у різних контекстах набуває ще й значень сталості, міцності, працездатності, надійності, відповідності, принциповості, доброї репутації та ін. За одним з визначень, академічна доброчесність розуміється як «відданість академічної спільноти, навіть перед лицем труднощів, шістьом фундаментальним цінностям: чесності, довірі, справедливості, повазі, відповідальності й мужності» [цит. за 2].

Розгляд поданих характеристик як психологічних ознак і властивостей людини неминуче змушує згадати про феномен психологічної особистісної зрілості. Загальновизнаним у сучасній психології є розуміння психологічної особистісної зрілості не функцією виключно віку, а складною категорією, яка проявляється не тільки у здатності людини діяти свідомо відповідно до суспільних норм і очікувань, але й також прагнути самоствердження, реалізації своїх потенційних можливостей (А. Маслоу), глибоко усвідомлювати свої думки і почуття, прагнути цілісного життя, бути «особистістю, що у повній мірі функціонує» (К. Роджерс). На думку дослідників, психологічно зрілу особистість характеризують: емоційна сталість і самоконтроль (В. О. Ананьєв); здатність діяти незалежно від безпосередніх вимог обставин, проявляти активність, а не реактивність, керуватись самостійно поставленими цілями (Л. І. Божович); відкритість переживанню і досвіду, творчість, креативність (А. Маслоу, К. Роджерс); життєва спрямованість у майбутнє, реалістичне ставлення до себе й світу, почуття гумору (Г. Олпорт); суб'єктність, суспільна відповідальність (П. Я. Гальперін); вираженість мотивації досягнення, позитивна «Я-концепція», прагнення і вміння встановлювати близькі стосунки з іншими, проявляти емпатію і толерантність (Ю. З. Гільбух за Л. В. Долинською [1]); самостійність у подоланні життєвих криз, сформованість власної життєвої філософії

(О. С. Штепа) [3]; розвинена моральна свідомість, совість як вторинна рефлексія власних вчинків (Н. А. Логінова); здатність до вчинку (О. А. Лукасевич); життєстійкість (hardiness) (С. Мадді), самодетермінація (Д. О. Леонт'єв) та ін.

Тож зрозуміло, що доброчесність – як вияв цілісності, самостійності, відповідальності, відданості моральним цінностям, – є перевага, чеснота і, водночас, обов'язок («хрест») психологічно зрілої особистості. У складних умовах, в умовах невизначеності психологічна стійкість і зрілість (а разом з нею і доброчесність) не лише загартовуються, але й випробовуються на міцність. Часом людина потребує розуміння і підтримки, а часом – вимоги діяти у напрямку, відповідному особистісній зрілості і доброчесності. Рефлексивні зусилля, розвиток розгорнутого диференційованого самоусвідомлення (mindfulness), соціально-психологічної культури, продукування соціально значущих орієнтирів життя і діяльності має бути дієвим чинником розвитку психологічної зрілості учасників освітнього процесу і сприяти реалізації засад академічної доброчесності.

Список використаних джерел

1. Долинська Л. В. Особистісна зрілість як чинник формування психологічної культури майбутнього фахівця. *Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України*. Київ, 2012. Вип. 16. С. 285-293

2. Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>.

3. Штепа О. С. Особистісна зрілість як передумова становлення психологічної ресурсності людини. *Актуальні проблеми психології: Зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С. Костюка*. Київ, 2013. Том. 11. Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. Вип. 8. Ч. 2. С. 576-584.

В. О. Даніл'ян

ПРОЗОРИСТЬ РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ПРОТИРІЧЧЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Одним з найважливіших показників рейтингової системи оцінювання діяльності професорсько-викладацького складу будь-якого закладу вищої освіти в Україні є прозора й достовірна інформація про власну педагогічну, науково-педагогічну, творчу діяльність, а також